

E~ üç soru sordu. Üçü de cevabını bilmediğim ve hakkıyla ele almak için kitap gereken sorular. Sadece neden bilmediğimin izahını yapacak kadar cevap verebilirim:

1

Yapay Zeka ile Ruh ilişkisini merak ediyorum. Ruh'u en fazla biyolojik bir fenomene indirgeyen bilim dünyası, yapay zeka ile ruhu herhangi bir şekilde bağdaştırıyor mu, nasıl?

Dualizm (Ruh/Madde ikiliği) naçizane benim başvurmak zorunda kaldığımda kendimi kötü hissettiğim bir düşünce. *Ruh* zaten anlaşılmış bir kavram değil, kimsenin tam olarak tanımlayabileceği, üzerinde uzlaşabileceği bir kavram gibi de görünmüyor. Bunun üzerine *yapay zeka* gibi, yine ne olduğunu herkesin farklı anladığı bir kavramı getirip, *bunların aynı şey olup olmadığını* sormak bana biraz fazla geliyor.

Yapay zeka bir *yazılım*, makinelerin *zekiymiş gibi* işler yapmasını sağlıyor. Sesi yazıya, görüntüyü *bu falanca kişidir* şeklinde bir bilgiye çeviriyor. İnsanın yaptığı bazı şeyleri yapamıyor, bize anlamlı gelen yazılar üretemiyor ama on yıl önce *sadece insanlar yapabilir* dediğimiz pek çok işi yapabiliyor. Yüz tanımada insan seviyesinin bile üstünde çalışıyor, mesela.

Bize bunları yaptıran *ruh* mu, yoksa bu yeteneklerimiz beynimizdeki elektrik ve kimyasal sinyallerin akmasıyla mı gerçekleşiyor? O sinyallerin toplamına (ve bilmediğimiz başka yönlerine) *ruh* dersek, evet, ruhumuz bizim yazılımımız. Ancak bu da bana hayli *anakronik* gelen bir yorum. Ruh ve yapay zekayı eşleştirmek için fazlasıyla kabul yapmak gerekiyor. Ben o kabulleri yapmıyorum, yapanları da ciddiye almıyorum.

2

Transhümanist ya da Posthümanist dönemde Ahlaki Bilginin imkanından bahsedebilir miyiz?

Ahlak insanların *sosyal* yaşamlarıyla ilgili bir konu. *Yalnız insanın ahlaka ihtiyacı yoktur* ve Transhümanist bireyin ne kadar *sosyal* olacağını bilmiyoruz. Birden fazla birey mi olacak, yoksa yavaş yavaş izlerini gördüğümüz, insanların birbirlerinin zihinleri yoluyla benliklerini kopyaladıkları muhtelit bir bilinç mi olacak? Kendini Internet'e veya o zamanki teknoloji nelere izin veriyorsa, onlardan gelen sinyallere *doğrudan* bağlanmış birinin *birey* olması mümkün mü? Birey olmadan ahlakın gerekliliği/imkanı mümkün mü?

Transhümanizm'in bir yerde bireyi ortadan kaldıracağını, insanların arasındaki enformasyon akışının hızlanmasının onları bir beynin nöronlarına çevireceğini düşünüyorum. Eskiden gazeteler aracılığıyla, günde 1 kere haber alıyorduk, radyo geldi, bu hızlandı, televizyondaki birden fazla kanal bilgi akışını

hızlandırdı, Internet daha da hızlandırdı, sosyal medya artık insanların doğrudan birbirlerine *veri gönderebildikleri* bir dünyayı bize açtı. Bunun bir ileri aşamasında, herhangi bir insanın gözleriyle görebilme imkanım varsa, benim bireyliğim devam eder mi? *Başkasının gözleriyle görmek, kulaklarıyla duymak* teknolojisine kalan süre, *gazetenin icadından* geçen süreden muhtemelen daha az. Kendi algılarımızı kendi organlarımızla üretmeyi bıraktığımızda, hala *birey* olacak mıyız ve o *bireyin* ahlaka ihtiyacı olacak mı?

Transhümanizm'in tek bir anlamı yok, çoğu insan için de anladığım kadarıyla *sonsuz yaşam* gibi bir şey ifade ediyor. Bununla beraber insanın tarihi *göçebelikten şehire* doğru, kendi bireyliğini ve bunun getirdiği özgürlük ve sorumluluğu terketmek üzerine kurulu. Bu durumda da bir ahlakın imkanından bahsetmek zor.

3

Yapay zeka bilinçli mi? Bilinci maddi bir indirgeme olmaksızın yapay zeka ile uzlaştırmak mümkün mü?

Bu konuda bilincin varlığını reddeden Dennett'a daha yaklaştım. Evdeki robot süpürge hakkında bir hayvan gibi konuşmak, onun bir yerlere girip çıktığını, bir şeyler yaptığını, pili azalınca kendini şarj ettiğini görünce *bilinç* sorusunun kitapta durduğu gibi durmadığını farkettim. *Bilinç* bizim için *zihnin bilmediğimiz, anlayamadığımız tarafları* anlamına geliyor büyük ölçüde. 20. yüzyılın *direnışçi* felsefecileri, Searle, Penrose veya Chalmers, bir robot süpürgeye yenilmiş olabilir.

Yapay zeka bilinçli mi diye sormadan önce *insan bilinçli mi?* diye sormak lazım. Elimde mesela sadece kendi bilincim var ve bunun *arazlarından* kurduğum analogiyle başkalarının da bilinçli olduğunu düşünüyorum. Ancak bu analogi kedi/köpek için de bir ölçüde çalışıyor, onlarda da *biraz* bilinç var sanki. Robotlar da bizim bilincimizi gösterdiğimiz alanlarda, bizim gibi davrandıklarında *bilinçli* kabul edilecekler.

Bunun *içinin* ne olduğunu insan için de bilmiyoruz. Naçizane bilincin ve ona yoldaşlık eden zihni unsurların büyük ölçüde insanın kendine anlattığı hikayelerden kaynaklandığını ve bunun da beynimizde birden fazla merkez olmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. İki veya daha fazla düşünce merkezi arasındaki *gerilimi* bilinç olarak hissediyoruz. Bunun aynı şekilde robotlarda ikame etmek mümkün olmayabilir ama *bilinçli* diyebilecek kadar bizi şaşırtacak makineler ortaya çıkacaktır.